

BİLANÇO

TÜRMOB AYLIK YAYIN ORGANI • SAYI : 173 • MART 2011 5 5.00 TL • ISSN:1307-6620

- *Ekonominin yumuşak karnı
cari işlemler açığı*
- *Küresel kriz vergi gelirlerini vurdu*
- *İMKB 400 bin yatırımcıyı
mağdur etti*

ISSN 1307-6620

Ekonomik Rapor

TÜRMOB Bas.Yay.Dağ.İşlt. Adına
Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni

Nail SANLI

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ali Ekber DOĞANOĞLU

Yayın Kurulu

Nail SANLI
Ali E. DOĞANOĞLU
Ahmet FETTAHOĞLU
Yıldız ÖZTÜRK

TÜRMOB

Basın Yayın Dağıtım İşletmesi
tarafından yayınlanmaktadır
Yayın Türü : Yaygın süreli

Yönetim Yeri

Gençlik Caddesi No:107
06570 Anıttepe - ANKARA
Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat)
Fax: (0.312) 232 50 73
http: www.turmob.org.tr
e-mail:alid@turmob.org.tr

Dizgi - Düzenleme

Tuncay TEKYILDIZ

Baskı

Genç Ofset
İstanbul Cad. Sedef Sk. No:1/3
İskitler/ANKARA
Tel: (0.312) 341 06 41

Basım Tarihi : 08 Mart 2011

Basım Yeri : Ankara
ISSN : 1307-6620

Dergide yayınlanan yazıların yayın hakkı

Bilanço Dergisi'ne aittir.

Kaynak gösterilmeden bir bölümü veya
tamamı alıntı yapılamaz

12 Haziran seçimleri

Türkiye Büyük Millet Meclisi 12 Haziran 2011 tarihinde genel seçimlerin yapılmasına ilişkin kararını aldı. Bu kararla birlikte seçim takvimi de işlemeye başladı. Toplumsal iradenin belirli dönemlerde yenilenmesi ve bu iradeye başvurularak karar mekanizmalarının oluşturulması demokrasilerin olmazsa olmazlarındandır.

Türkiye seçim atmosferine girmişti, bu atmosferin önümüzdeki günlerde hızla ısınmasını bekliyoruz. Bu seçim atmosferinin getirmiş olduğu en güzel gelişme Türk Ticaret Kanunu oldu.

Ancak seçim atmosferinden dolayı ekonomimizi geri plana atmak önümüzdeki dönemlerde büyük sıkıntılar yaşamamıza sebep olabilir. Ekonominin çok ısındığını başta IMF olmak üzere uluslararası kuruluşlarda vurguluyor. Bu ısınmanın yanı sıra Arap ülkelerinde meydana gelen gelişmelerin uluslararası piyasalara etkileri önemli boyutlara ulaştı. Türkiye'de buradan payına düşeni fazlasıyla alıyor.

Arap ülkeleri ve körfez ülkelerinde yaşanan gelişmelerin çatışmaya dönüşmesi ve bu çatışmaların şiddetinin artması petrol fiyatlarının aşırı yükselmesine ve bu yükselmenin tüm piyasalara yansımaya sebep olabilecek gibi gözüküyor.

Temennimiz Arap ülkeleri ve Körfez bölgesinde barışın, demokrasinin ve özgürlüklerin çok ağır bedeller ödenmek zorunda kalmadan tesis edilebilmesidir.

Dergimizin bu sayısında da ilgi ile okuyacağımızı umduğumuz haber ve araştırmalara yer verdik.

Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI / Genel Başkan

Vergi haftası kutlandı

Ankara Vergi Dairesi Başkan Vekili Şinasi Candan ve yardımcıları, 22. Vergi Haftası etkinlikleri kapsamında TÜRMOB Genel Başkanı Nail Sanlı'yı ziyaret etti.

Vergi idaresi çeşitli etkinliklerle 22. Vergi Haftasını kutladı. Etkinlikler kapsamında Ankara Vergi Dairesi Başkan Vekili Şinasi Candan TÜRMOB Genel Başkanı Nail Sanlı'yı ziyaret etti. Ziyarete, vergi sistemi ve uygulamalara ilişkin karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu.

TÜRMOB Genel Başkanı Sanlı, uygulamada ortaya çıkan sıkıntılardan dolayı en çok etkilenen kesimin muhasebe meslek

mensupları olduğunu, ancak gelir idaresi ile sağlanacak uyumlu bir çalışmayla sorunların aşılabileceğini söyledi. Uyumlu bir çalışma ülke için başarılı sonuçlar alınmasını da beraberinde getirecektir dedi.

Vergi Dairesi Başkan Vekili Şinasi Candan da vergi haftası dolayısıyla yapılacak olan faaliyetler hakkında bilgi vererek, etkinlikler kapsamında mükelleflerden öğrencilere kadar toplumun birçok kesimiyle buluş-

caklarını ve verginin önemini anlatacaklarını bildirdi.

Ankara'daki vergi gelirleriyle ilgili bilgi veren Candan, vergi beyannamelerinin yüzde 99'unu elektronik ortamda aldıklarını dile getirerek, "Tahsilat da önemli ölçülerde bankalara kaymakta. Tahsilatların yüzde 70'i de bankalar aracılığıyla sağlanıyor. Toplam bu kapsamda 724 bin 560 mükellefimiz var. 1 milyon 200 bin civarında da motorlu taşıtlar vergisi mükellefimiz var" diye konuştu.

Ekonominin yumuşak karnı cari işlemler açığı

2010 yılında 48.6 milyar dolarla rekor kıran cari işlemler hesabı açığı önemli bir risk oluşturuyor. Rezerv artışı dışında 44.3 milyar dolara ulaşan yüksek boyutlu cari açığın yoğun biçimde kısa vadeli sıcak para ile finanse edilmesi ekonomik ve finansal istikrar açısından büyük bir tehdit oluşturmakta.

2010 yılında ödemeler dengesi “cari işlemler hesabı” açığı önceki yıla göre yüzde 247.1 oranında kaygı verici bir genişlemeyle 48 milyar 557 milyon dolara yükselmiştir. İç tasarruf eğiliminin yetersizliği nedeniyle özellikle yatırım hacminin ve gelişme hızının yüksek olduğu dönemlerde belirginleşen ve yapısal sorun niteliği kazanan ödemeler dengesi cari işlemler hesabı açığı,

2009 yılının son çeyrek döneminde başlayan ekonomik toparlanma sürecine bağlı olarak hızlı bir büyüme sergilemiş ve 2010 yılında önceki yıla göre 34.6 milyar dolar tutarında bir genişleme göstermiştir.

Dış ticaret dengesinde söz konusu yıllar itibariyle meydana gelen 31.5 milyar dolar tutarındaki bozulma doğrudan cari işlemler hesabına yansımıştır. Bu alarm verici genişlemede baz

etkisi önemli rol oynamıştır. Zira 2010 yılı Ocak-Aralık döneminde gerçekleşen cari işlemler hesabı açığında, 2008 yılının aynı dönemine ilişkin 42.0 milyar dolar tutarındaki cari açığa göre artış hızı yüzde 9.8 düzeyinde kalmıştır.

2010 yılının Ocak – Aralık döneminde ödemeler dengesindeki dış ticaret hesabı, 2009 yılının aynı dönemine göre yüzde 126.6 oranında bir genişleme

ile 56.3 milyar dolar tutarında açık vermiştir. Dış ticaret açığının geçen yılın aynı dönemine göre keskin bir yükselme göstermesinde, altın dahil ithalat (CIF) harcamalarının önceki yıla göre yüzde 31.6 oranında dramatik biçimde artarak 185.5 milyar dolara çıkması ve ihracat (FOB) gelirlerinin çok daha düşük bir oranda, sadece yüzde 11.5 oranında, genişleyerek 113.9 milyar dolar olarak gerçekleşmesi başta gelen neden olmuştur.

“Hizmetler hesabı” da, 2010 yılında cari işlemler hesabında gözlemlenen dramatik bozulmaya 2.5 milyar dolarlık katkıda bulunmuştur. Ocak – Aralık döneminde ‘hizmetler’ hesabının önemli kalemlerini oluşturan net ‘turizm’ gelirleri önceki yıla göre yüzde 6.6 oranında (1.1 milyar dolar) bir azalmayla 16.0 milyar dolar olarak gerçekleşirken, ‘hizmetler’ hesabının diğer önemli kalemi olan ‘taşımacılık’ kalemi, önceki yıla göre 1.0 milyar dolarlık bir daralmayla net 268 milyon dolar girişle sonuçlanmıştır.

Ücret ödemeleri ve yatırım geliri kalemlerinden oluşan ‘gelir’ hesabı 2010 yılında önceki yıla

göre yüzde 4.6 oranında bir azalmayla 7.8 milyar dolar net çıkışla sonuçlanmıştır. Yatırım gelirleri kapsamında büyük ölçüde kar transferlerinden oluşan ‘doğrudan yatırımlar’ ‘portföy yatırımları’ ve faizlerden oluşan ‘diğer yatırımlar’da gözlemlenen net çıkışlar sırasıyla 2 852 milyon, 491 milyon ve 4 343 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Cari transferler 2010 yılında önceki yıla göre yüzde 40.4 oranında düşerek 1 371 milyon dolar giriş kaydetmiştir.

Bu şekilde “dış ticaret”, “hizmetler”, “gelir” ve “cari transferler” hesaplarından oluşan “cari işlemler hesabı”, önceki yıla göre yüzde 247.1 oranında bir artışla, 2010 yılında GSYH’nın yüzde 6.6’sını bulan, 48 557 milyon dolar açıkla sonuçlanmıştır.

48.6 milyar dolar tutarındaki cari açıktan ‘net hata noksan’ kaleminde yer alan 4.3 milyar dolar tutarındaki girişin –kaynağı belli olmayan– düşülmesiyle bulunan 44.3 milyar dolar tutarındaki finansman ihtiyacına, 12.8 milyar dolar tutarındaki rezerv artışı ilave edildiğinde

2010 yılı boyunca sağlanan dış finansman tutarı toplam 57.1 milyar dolar olarak belirlenmektedir. Bu dönemde verilen cari açık ve rezerv artışı nedeniyle finanse edilmesi gereken 57.1 milyar dolar tutarındaki finansman açığının 7.1 milyar doları ‘doğrudan yatırımlarla’, 16.3 milyar doları ‘portföy yatırımları’ ile ve kalan 33.7 milyar doları da ticari ve nakit krediler ile mevduatlardan oluşan ‘diğer yatırımlarla’ finanse edilmiştir. Doğrudan yatırımlar kapsamında yurtdışında yerleşik kişilerce, 2010 yılında gerçekleştirdikleri gayrimenkul alımlarında içerecek şekilde, önceki yıla göre yüzde 5.8 oranında bir genişlemeyle 8.9 milyar dolar tutarında yatırım yapılmıştır. Yabancıların gayrimenkul yatırımları (net) 2009 yılına göre yüzde 40.0 oranında bir artışla 2.5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Yine ‘doğrudan yatırımlar’ kapsamında 1 milyar 777 milyon dolar tutarında çıkış gerçekleşmiştir.

Yabancılarca ‘portföy yatırımları’ kapsamında 2010 yılı Ocak-Aralık döneminde 3 milyar 468 milyon dolar tutarında hisse senedi alımı gerçekleştirilmiştir.

Bu dönemde yurtdışı yerleşiklerce brüt 6.7, itfalar dışında net 4.1 milyar dolar tutarında devlet tahvili satın alınmıştır. Ayrıca Ocak-Aralık 2010 döneminde 10 milyar 715 milyon dolar tutarında da DİBS -Devlet iç borçlanma senedi- satışı suretiyle finansman sağlanmıştır.

Geçtiğimiz yıl rezerv artışı dışında ortaya çıkan 44.3 milyar dolar tutarındaki finansman gereksiniminin 8.9 milyar doları doğrudan yatırım girişleriyle 3.5 milyar dolarlık bölümü de yabancıların borsada gerçekleştirdikleri alımlarla karşılanmış, geri kala 31.9 milyar dolarlık bölümü ise esas itibari-

le özel ve kamu kesimi borçlanmasıyla karşılanmıştır. Bu tutarın devlet tahvili dışında kalan bölümünü kısa vadeli sıcak para oluşturmaktadır. Konuya başka bir açıdan yaklaşıldığında ise toplam 14.9 milyar dolar olan 7.1 milyar dolar tutarındaki doğrudan sermaye girişi –gayrimenkul satışı dahil-, 4.3 milyar dolar tutarındaki ‘net hata noksan’ fazlası ve 3.5 milyar dolar tutarındaki İMKB hisse senedi yatırımları dışında, re-

zerv artışı hariç 44.3 milyar dolar düzeyindeki dış finansman ihtiyacının 2/3’ü -yüzde 66.3- (29.4 milyar dolar) borçlanmayla karşılanmıştır. Bu tutarın 10.7 milyar doları yabancıların TL. cinsi tahvil alımlarıyla, 4.1 milyar doları yurtdışı tahvil ihraçlarıyla karşılanıyor. Kalan 14.6 milyar dolar ile rezerv artışı için kullanılan 12.8 milyar

cılara mülkiyet devri- olduğunu önemle not etmek gerekir.

2010 yılında oluşan 48.6 milyar dolar tutarındaki cari açık yıl için tahmin edilen gayrisafi yurtiçi hasılanın yüzde 6.6’sını bulmaktadır ve bir rekor teşkil etmektedir. Bu oran yılın üçüncü çeyreği itibariyle yüzde 7.4 olarak gerçekleşmiş ve dördüncü çeyrek itibariyle yüzde 8’in üstüne tırmanmış durumda. Bu

doların toplamı olan 27.4 milyar dolar ise özel kesim ve bankaların yurtdışı borçlanmalarıyla karşılanmıştır.

Rezerv artışı dışında 44.3 milyar dolara ulaşan yüksek boyutlu cari açığın yoğun biçimde kısa vadeli sıcak para ile finanse edilmesi ekonomik ve finansal istikrar açısından büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Diğer taraftan gayrimenkul ve hisse senedi satışının bir varlık satışı –yaban-

çapta bir cari açığın sürdürülebilmesi hem çok zor ve de ileriki nesillerin refahı açısından çok kaygı verici bir özveriye işaret ediyor. Zira her ne kadar yatırımlarda ve yatırım malları ithalatında da canlanma varsa da, bu dış ticaret makası -56.3 milyar dolar- ve devasa cari işlemler açığı esas itibariyle toplumun tüketim iştahının bir doğal uzantısı olarak karşımıza çıkıyor. Borç yiyen hem kesesinden hem geleceğinden yer.

Küresel kriz vergi gelirlerini vurdu

Ekonomik faaliyet hacmindeki daralmanın ve finansal krizin ardından yaşanan resesyonun etkilerinin giderilmesine yönelik olarak vergi oranlarında yapılan indirimlerin etkisiyle, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) üyesi ülkelerin çoğunda vergi gelirleri düşme gösterdi.

Ekonomik faaliyet hacmindeki daralmanın ve finansal krizin ardından yaşanan resesyonun etkilerinin giderilmesine yönelik olarak vergi oranlarında yapılan indirimlerin etkisiyle, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) üyesi ülkelerin çoğunda vergi gelirleri düşme gösterdi. Vergi yükü olarak tanımlanan vergi hasılatının gayrisafi yurtiçi hasılaya (GSYH) olan oranı da OECD üyesi ülke-

“Bir hükümetin, para temini için halkın cebine el atmaktan daha çabuk öğreneceği başka bir maharet yoktur”

Adam Smith - modern iktisat teorisinin kurucusu - 1776.

lerin hemen hepsinde düşme eğilimi sergiliyor ve halen 1990’lı yılların başından buyana geçen zamanda en düşük sevi-

yesine gerilemiş bulunuyor. OECD genelinde 2007 yılında yüzde 35.4 olan “vergi yükü” 2008 yılında yüzde 34.8’e geriledi, 2009 yılı için ise yüzde 33.7 düzeyinde gerçekleşmesi bekleniliyor.

2010 yıl Aralık ayında yayımlanmış olan ve ülkelerarası kıyaslamalara olanak sağlayan OECD “Vergi Gelirleri İstatistikleri 1965-2009” Raporunda bu alanda gözlemlenen son gelişmelerle ilgili olarak başlıca aşı-

ğıdaki hususlar vurgulanmaktadır.

- Üyelerin tümüne ilişkin bilgilerin elde edilmiş olduğu son yıl olan 2008 yılında OECD genelinde vergi yükü, 2006 ve 2007 yıllarında gerçekleşmiş olan yüzde 35.4 seviyesinden yüzde 34.8'e gerilemiştir. Vergi yükü 2000 yılında yüzde 35.5 ile en yüksek değerine ulaşmıştı.
- OECD üyesi ülkelerden 28'i halen 2009 yılı vergi gelirleri alanındaki geçici bilgileri sağlamış bulunmaktadır. 2008 yılı ile karşılaştırıldığında, vergi gelirlerinin GSYH'ya olan oranı 17 üye ülkede düşerken, 7 ülkede

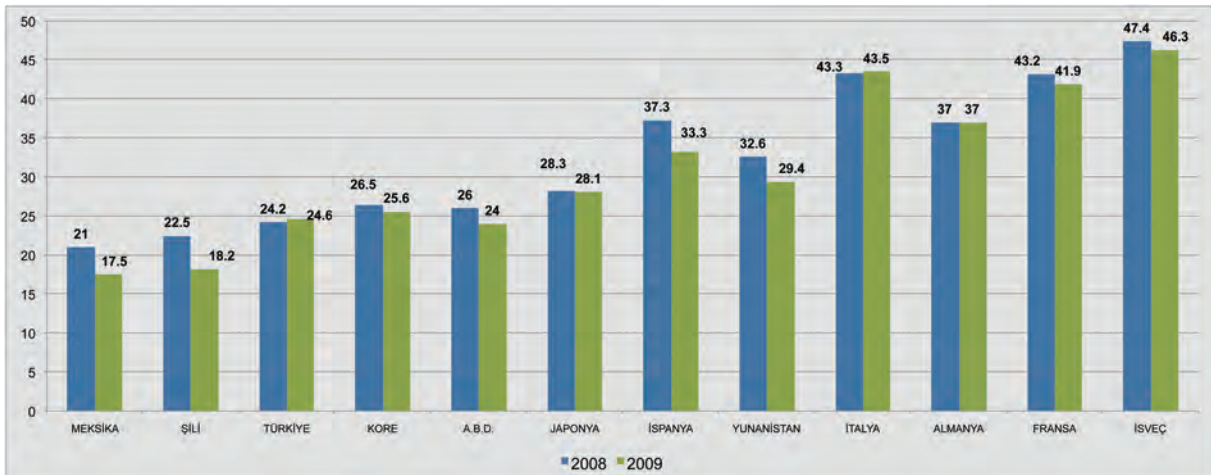
yükselmiştir. Ortalama vergi yükü /GSYH oranı 2009 yılında bir önceki yıla göre 1 puandan fazla bir düşüş göstererek yüzde 34'ün altına gerilemiştir.

- Bu oran 1990'lı yılların başlarından bayana tanık olunan en düşük orandır.
- Vergi gelirleri/GSYH oranı, üye ülkelerin yarısında ardı ardına gelen son iki yılda düşme gösterirken, Kanada, Fransa, İzlanda, İrlanda, Yeni Zelanda, Norveç ve İngiltere'de son üç yıldır düşme sergilemiştir.
- Türkiye, Lüksemburg ve İsviçre hariç diğer tüm üye ülkelerde 2009 yılında nakit

vergi tahsilatı 2008 yılına göre düşme göstermiştir.

- OECD üyesi ülkeler arasında Danimarka yüzde 48.2 ile en yüksek vergi yüküne sahip ülke durumunda, onu yine yüksek bir oranla, yüzde 46.4 ile İsveç izliyor.
- Avusturya, Belçika, Finlandiya, Fransa, İtalya ve Norveç yüzde 40'ın üzerinde 'vergi yükü' olan ülkeler olarak ön sıralarda yer alıyorlar.
- OECD ülkeleri arasında Meksika yüzde 17.5 ve Şili de yüzde 18.2 ile en düşük vergi yüküne sahip ülkeler olarak dikkat çekiyorlar.
- Sosyal Güvenlik Kurumu işve-

OECD Üye Ülkelerinde Vergi Yükü, Toplam Vergi Geliri/GSYH

ren ve işçi sigorta kesintilerini de içeren OECD tanımlaması çerçevesinde Türkiye’de ‘vergi yükü’, 1990’lı yıllardan itibaren hızlı bir artış göstermiş olmakla beraber, halen yüzde 24.6 ile OECD üye ülkeleri arasında Meksika ve Şili’den ve 2009 yılı itibariyle de ABD’nden sonra gelen en düşük düzeyi – en yüksek vergi yüküne sahip Danimarka’nın yaklaşık yarısı - oluşturuyor.

OECD tanımlamasına göre 2009 yılı itibariyle ülkemizde toplam vergi yükünün yüzde 24.1’ini gelirler, karlar ve sermaye kazançları üzerinden alınan, yüzde 3.6’sını varlıklar –mülk- üzerinden alınan, yüzde 45.6’sını emtia ve hizmetler üzerinden alınan vergiler oluştururken, sosyal sigorta kesenekleri yüzde 24.5, diğer vergiler de yüzde 2.1 oranında bir ağırlığa sahip bulunuyor.

OECD genelinde ise 2008 yılı itibariyle toplam vergi yükünün

yüzde 35’ini bireysel ve kurumsal gelirler üzerinden alınan vergiler, yüzde 1’ini bordro üzerinden alınan vergiler, yüzde 5’ini varlıklar –mülk- üzerinden alınan vergiler, yüzde 20’sini genel tüketim vergileri, yüzde 10’unu özel tüketim vergileri ve yüzde 3’ünü de diğer vergiler oluşturuyor. Vergi yükünün kalan yüzde 25’lik bölümünü ise sosyal sigorta kesenekleri karşılıyor. Bunun 2/5’ini çalışanlarca verilen, 3/5’ini de işverenlerce karşılanan kısım oluşturuyor.

Görüldüğü gibi Türk vergi sistemi özellikle iki hususta OECD ülkeleri genelinde gözlemlenen vergilendirme yapısından dikkat çekici bir farklılık gösteriyor. Bunlardan birincisi ülkemizde bireysel ve kurumsal gelirler ve karlar üzerinden alınmakta olan vergilerin toplam vergi geliri içersindeki payının düşüklüğü. Zira 2009 yılı itibariyle gelirler ve karlar üzerinden tahsil edilmiş olan vergi-

lerin toplam vergi hasılatı içindeki payı sadece yüzde 24.1 ve bu oran bazı Orta Avrupa ülkeleri dışında OECD üye ülkeleri arasında en küçük paya tekabül ediyor. Örneğin gelirler ve karlar üzerinden alınan vergilerin yine aynı yıl itibariyle toplam vergi hasılatına oranı Danimarka’da yüzde 61.3, Yeni Zelanda’da yüzde 56.8, Japonya’da yüzde 49.5, İsviçre’de yüzde 47.9, Kanada’da yüzde 45.7 ve ABD’nde yüzde 40.9 düzeyinde gerçekleşmiş bulunuyor. Türk vergi sistemindeki ikinci önemli sapma birinci farklılığın doğal bir sonucu olarak ta mütalaa edilebilir, o da emtia ve hizmetler üzerinden alınan vergilerin toplam vergi hasılatı içindeki payının OECD üye ülkeleri arasında Şili ve Meksika’dan sonra yüzde 45.6 ile üçüncü sırada yer alması.

Vergi yapısında gözlemlenen bu iki önemli farklılık, vergi sisteminin adaleti ve gelir dağılımının iyileştirilmesine –ki vergi-

Türkiye’de Vergi Yükü, Vergi gelirleri/GSYH

	1965	1975	1985	1995	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vergi Yükü	10.6	11.9	11.5	16.8	24.2	24.1	24.3	24.5	24.1	24.2	24.6

lendirmenin başta gelen amaçlarından birisi olarak kabul edilir - olan katkısı konusunda önemli bir eksikliğe işaret etmektedir.

Türk vergi sistemi ile ilgili olarak önemle not edilmesi gereken bir diğer husus ise gelir ve karlar üzerinden alınan vergilerin hemen tamamının stopaj yoluyla tahsil edilmesidir. Örneğin 2010 yılında beyanname vermek suretiyle gelir vergisi veren serbest meslek mensubu, tacir, müteahhit, işyeri sahibi,

zirai kazanç ve gayrimenkul sermaye iradı elde edenlerin ödemiş olduğu toplam verginin -beyannameye tabi- toplam vergi hasılatı içerisindeki payı sadece yüzde 1.68 düzeyinde olmuştur. 2010 yılında merkezi yönetim bütçesi toplam vergi geliri 210 milyar 532 milyon TL. olarak gerçekleşmişken, beyana tabi gelir vergisi tahsilatı (Beyana Dayanan Gelir Vergisi + Basit Usulde Gelir Vergisi + Gelir Geçici Vergisi) sadece 3 milyar 526 milyon TL. olmuştur. Bu oran 2007 yılında

yüzde 1.73, 2008 yılında da yüzde 1.95 düzeyinde gerçekleşmiştir. Buna karşılık A.B.D.'ne bakıldığında, 2008 yılında Vergi Gelirleri İdaresinin, -Inland Revenue Service, IRS - 2008 yılında 250 milyonun üzerinde beyanname olarak bunları işleme tabi tuttuğu, 101 milyonun üzerinde vergi beyannamesini elektronik ortamda dosyaladığı, 2.3 trilyon dolar vergi tahsilatı yaptığı ve toplanan her 100 dolar için sadece 0.42 dolar masrafa katlandığı görülmektedir.¹

1 www.ey.com./tmagazine

İMKB 400 bin yatırımcıyı mağdur etti

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'nın (İSMMM) "İMKB ve Mağdur Yatırımcı" araştırmasına göre borsanın kuruluşundan bugüne geçen 26 yılda 55 şirketin hissesi işleme kapatılırken, sayıları 400 bini bulan küçük yatırımcılar yaklaşık 1 milyar dolar zarar etti.

26 yıldır faaliyet gösteren İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda, bugüne dek 55 şirketin hissesi işleme kapatılırken, sayıları 400 bini bulan küçük yatırımcılar yaklaşık 1 milyar dolar zarar etti.

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'nın (İSMMM) "İMKB ve Mağdur Yatırımcı" araştırmasına göre, yüz binlerce küçük yatırımcının elindeki hisse senetleri zaman içinde adeta erirken, maddi zararları büyük oldu.

İSMMM Başkanı Yahya Arıkan, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) bu konuda yürüttüğü çalışmalarına hız vermesi gerektiğini belirterek; "400 bin civarında olduğu tahmin edilen mağdur yatırımcılar için artık siyasi irade duruma el koymalı" diye konuştu.

Yatırımcıların önemli bir kısmının mağduriyetinin özellikle 2001 krizinden sonra oluştuğuna dikkat çeken İSMMM Başkanı Arıkan şöyle konuştu: "10 yıldır küçük yatırımcının se-

sini kimse duymadı. Tahtası işleme kapatılan bazı şirketler bugün bile ticari faaliyetlerini sürdürürken, küçük yatırımcının hak ve çıkarı korunamadı. Bugün yatırım fonları hariç 337 şirketin işlem gördüğü, şirketlerin piyasa değeri 300 milyar dolarları aşan 26 yıllık geçmiş bulunan borsada yatırımcı sayısı hala 1 milyonu zor aşıyorsa, bunda güven erozyonunun etkisi büyüktür."

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'nın (İSMMM) "İMKB ve Mağ-

dur Yatırımcı” araştırmasına göre; İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) 26 yılı geride bırakırken, bugüne kadar toplam 55 şirketin hissesi işleme kapatıldı ve yaklaşık 400 bin küçük yatırımcı mağdur oldu.

İMKB, SPK ve Borsa Yatırımcıları Derneği (BORYAD) verilerinden yola çıkılarak yapılan araştırmada uğranılan zarar ise yaklaşık 1 milyar dolar düzeyinde.

Rakamlar, son dönemlerde İMKB’de kaydedilen ciddi yükselişlere rağmen yerli yatırımcının İMKB’ye uzak durduğunun da bir göstergesi niteliğinde.

İSTANBUL MENKUL KIYMETLER BORSASI’NDA 26 YILDA 55 ŞİRKET BATTI

Abana Elektromekanik	İhlas Finans	Raks Elektronik
Aktaş Elektrik	İktisat Finansal kiralama	Sabah Pazarlama
Alfa Menkul Değerler	İntermedya Yayıncılık	Sabah Yayıncılık
Apeks Dış Ticaret	Kepez Elektrik	Santral Holding
Arat Tekstil	Koniteks Tekstil	Sevgi Hastanesi
Asil Çelik	Koruma Tarım	Sezginler Gıda
Birlik Tütün	Köytaş Tekstil	Sifaş İplik
Çukurova Elektrik	Lio Yağ	Simtel Ticaret
Demirbank	Marmara Bank	Söksa
EGS Egeser	Medya Holding	Sun Elektronik
EGS Finansal Kiralama	Meges Moya	Tam Sigorta
EGS Holding	Mensucat Santral	Toprak Kağıt
Emek Sigorta	Metaş	Toprakbank
Emsan Beşyıldız	Mudurnu Tavukçuluk	Tunca Tekstil
Emsan Paslanmaz Çelik	Nasas	UKİ konfeksiyon
Esbank	Nergis Holding	Ünal Tarım
Facto Finans	Polylen İplik	Yaşarbank
Gorbon Işıl	Rabak	
Gümüşsuyu Halı	Raks Ev Aletleri	

İSMMMO raporuna göre; çok sayıda küçük ya-

t 1 -

rım-
cının mağ-
duriyetine neden
olan İMKB'deki kapalı
tahtalar sorununun çözümü
için son dönemde birtakım iler-
lemeler kaydedilmekle birlikte
sürece ilişkin belirsizlik devam
ediyor.

Şirketlerin batmasında kötü yö-
netim, kriz şartları, yolsuzluk
ve bunun yanında el koymalar
ve imtiyaz iptalleri gibi devlet
uygulamalarından kaynaklanan
birçok farklı neden var. Ancak
şirketlerin işlem sıralarının ka-
panış nedenleri farklı şekillerde
olmakla birlikte sonuçta ortada
azımsanmayacak sayıda mağdur
yatırımcı var. Son dönemde bi-
rinci derece yetkili ağızlardan
bu konuya ilişkin yapılan poziti-
f açıklamalar, mağdur borsa
yatırımcısı için bir umut ışığının
doğmasına neden oldu, ancak

şu aşamada yatırımcı lehine
kayda değer somut bir gelişme
henüz yok.

Kapalı tahtalar sorunu nedeniy-
le pek çok küçük yatırımcının
borsaya küskün olduğunu
kaydeden İSM-
MMO Baş-
kanı

Ya h y a
Arıkan, ben-
zer olayların yeni-
den yaşanmaması için bir
an önce yeni kuralların yürürlü-
ğe girmesini, büyük maddi za-
rara uğrayan yatırımcı vatandaş-
ların mağduriyetlerinin gideril-
mesi gerektiğini belirtti.

Yeni SPK mevzuatı ile birlikte
borsa mağdurlarının sorunları-
nın çözülebileceğini dile getiren
Arıkan, geçmişte yaşanan bu
mağduriyetlerin tekrar yaşan-
maması için hakim ortak ile
azınlık ortak ayrımının doğru
olarak yapılmasını, küçük yatı-
rımcının hakim ortaklar ile dev-
let arasındaki anlaşmazlıkların

bedelini ödememesi gerektiğini
belirtti.

Türkiye'ye gelen sıcak paranın
ekonomiye zarar vermeyecek
alanlara çekilmesine işaret eden
Arıkan, burada da adresin ser-
maye piyasası olduğunu ve aynı
şekilde küçük yatırımcıların da
tekrar sistemle barıştırılarak, bu
alana yeniden yatırımlarının çe-
kilmesinin ekonominin bir
gereği olduğunu
söyledi.

A r ı -

kan; ayrı-
ca kötü yöneti-
len şirketlerde hakim ortağın
mal kaçırması ya da şirketlerin
hileli olarak iflasa sürüklenme-
sinin önüne geçmek için SPK
tarafından dava açılabilmesinin
de alınacak önlemler arasında
olması gerektiğini belirterek
şöyle konuştu: "Artık siyasi irade
harekete geçirilmeli. Siyasi
partilerin seçim programına bu
konu aldırılabilirse sorunun

çözümü adına oldukça önemli bir yol alınabilir. Partilerin bu konuya ciddiyetle eğilmeleri halinde yatırımcı lehine bir sonuç almak mümkün görünüyor.”

İSMMMO'nun “İMKB ve Mağdur Yatırımcı” raporuna göre İMKB'de işlem sırası kapatan şirketlerin kapatılma gerekçeleri üç gruba ayrılıyor.

İlk iki grupta, kamuyla ilişkili gelişmeler etkili olurken, diğer grupta ticari faaliyet esnasında uğradığı zarar nedeniyle iflas eden ya da birleşme sırasında ortaya çıkan gelişmeler nedeniyle borsada işlem sırası kapatılan şirketler söz konusu.

Bu üç yaklaşım raporda şöyle sıralanıyor; Birinci yaklaşımda, dört banka ve bunların iştirakleri toplamında 16 hissenin kapatılması söz konusu. El konulan dört banka nın isimleri Demirbank, Yaşarbank, Toprakbank ve Esbank. Bu dört banka haricinde İmar bankası ve Etibank'a el konulmasından dolayı oluşan yatırımcı mağduriyetleri açık.

Devlet, adı geçen bankalara TMSF yolu ile el koyarken, il-

gili yasada bulunan "temettü hakları hariç el koyar" ibaresini baz aldı. Bu konuda açılan davaların sonuçsuz kalması da büyük ölçüde bu yaklaşımdan kaynaklanıyor.

Bu bankalarla ilgili dikkat çeken bir unsur var ki mevcut yatırımcı mağduriyetinin nedeni ile ilgili soruların cevabını verir nitelikte. Adı geçen bankaların söz konusu dönemde açıkladıkları bilançolarının aslında gerçeği yansıtmadığı ortaya çıktı. Azınlık hakkına sahip küçük yatırımcı, gerçeği yansıtmayan bu bilançolara göre yatırım kararı alırken, devlet denetleme imkanları ile gerçek bilançoları anlık olarak izledi ve el koyma kararı aldı. Sonuç itibarıyla olan küçük yatırımcıya oldu.

İkinci yaklaşımda, kamunun imtiyaz hakkını ve işletme lisansını iptal etmesiyle oluşan mağduriyetler söz konusu. Bu kapsamda, üç şirket bulunuyor. Bunlar; Aktaş, Çukurova ve Kepez. Bu şirketlerden Aktaş'ın durumu diğerlerinden ayrılıyor.

Üçüncü yaklaşımda, hatalı /kötü yönetimlerle iflas noktasına gelmiş ya da birleşme yolu ile işleme kapanmış hisseler yer alıyor.

Bu grupta yer alan şirketler için yapılacak pek fazla bir şey yok

gibi görünüyor. Bu durumdaki şirketler için tahtaların işleme açılması beklemek ya da iflas masalarındaki geçerli süreci izlemenin dışında bir şey yapılamıyor.

İSMMMO raporuna göre küçük yatırımcı açısından özellikle Borsa Yatırımcıları Derneği'nden (BORYAD) gerekli bilgileri takip etmek önemli. BORYAD düzenli olarak şirketlerin genel kurullarına giderek inceleme yapıyor ve bir nevi denetleme görevi yapmaya çalışıyor. Bu anlamda kapalı olmayan ama sorunu bulunan şirketlerle ilgili de bu dernekle irtibata geçmek oldukça faydalı görünüyor.

Dava açma konusunda yapılacaklar oldukça sınırlı olduğu için gerekli profesyonel yardımın alınması ve zaman aşımının kesinlikle geçirilmemesi gerekiyor.

Örneğin banka el koymaları ile yasal işleme başvurma ve dava açabilmek için yasada bir senelik süre var. Bir seneyi geçmesi durumunda, zaman aşımı devreye giriyor ve dava açma hakkı ortadan kalkıyor. Mevcut durumda devam eden yasal süreçler hariç yeni bir şey yapılması pek mümkün görünmüyor.

IMF aşırı ısınmaya dikkat çekti

IMF'nin hazırladığı “Küresel Ekonomik Beklenti ve Politika Zorlukları” raporu açıklandı. IMF raporunda “Başlıca yükselen ekonomilerdeki –Çin, Hindistan, Endonezya ve Türkiye- güçlü büyüme ve büyüyen bölge-içi ticaret, özellikle de Asya’da, gelişmiş ekonomilerin zayıf talebini telafi ediyor” denilirken, Türkiye’nin de dâhil olduğu kimi yükselen ekonomiler için “aşırı ısınma ve cari açıkta kötüleşme” uyarısı yapıldı.

Uluslararası Para Fonu(IMF) Türkiye dahil başlıca yükselen ekonomilerdeki güçlü büyüme ve bölge-içi ticaretin, gelişmiş ekonomilerden gelen zayıf talebi telafi ettiğini bildirdi. IMF Türkiye ve kimi yükselen ekonomiler için bir kez daha “aşırı ısınma ve cari açıkta kötüleşme” uyarısı yaptı.

IMF'nin Paris'te 18-19 Şubat tarihlerinde düzenlenen, G-20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankaları Governörleri toplantısı çerçevesinde hazırladığı “Küresel Ekonomik Beklenti ve Politika Zorlukları” raporu açıklandı.

Raporda G-20'ye üye yükselen ekonomilerin güçlü kalmaya devam edecekleri ancak kimi ekonomilerde aşırı ısınma işaretlerinin ortaya çıktığı belirtildi. Yükselen ekonomilerde güçlü iç talebin, küresel üretimde de toparlanmanın güç kazanmaya devam ettiği belirtilen raporda “Başlıca yükselen ekonomilerdeki –Çin, Hindistan, Endonezya ve Türkiye- güçlü büyüme ve büyüyen bölge-içi ticaret, özellikle de Asya’da, gelişmiş ekonomilerin zayıf talebini telafi ediyor. G-20 yükselen ekonomileri arasında, Meksika ve Güney Afrika gibi kimi istisnalar hariç, işsizlik, genişleme ivme kazanmışken

aşağı yönlü eğilim içinde” denildi.

Üretim açıklarının hızla kapandığı ve kimi ülkelerin aşırı talep deneyimi yaşamaya başladığı belirtilen raporda, “Yükselen gıda ve hammadde fiyatları ve kimi durumlarda güçlü sermaye akışlarıyla birleşen bu durum, Brezilya, Çin, Hindistan, Endonezya ve Rusya dâhil birçok yükselen ekonomilerde enflasyon baskısını körüklüyor” denildi.

Raporun “Yükselen piyasalarda sert iniş riski artıyor” başlıklı bölümünde Türkiye'den söz edilirken ise şöyle denildi: “Bu arada gelişmiş ekonomilerde uzun bir dönem

için beklenen düşük faiz oranları, yükselen ekonomilere sermaye akışlarına katkıda bulunmaya devam edecek. Sermaye akışları, yükselen ekonomilerde talebin, dış talepten iç talebe doğru yeniden dengelenmesini destekleyebilecek iken büyük ve çalkantılı sermaye akışları politika zorluklarını da ortaya atabilir. Ülkeler var olan politika kaldıraçlarını kullanmazlarsa, büyük sermaye akışları, aşırı ısınma riskine, cari işlemler açığında, kimi ülkelerde (örneğin, Brezilya, Hindistan, Güney Afrika ve Türkiye) şimdiden bulunduğu taban çizgisinin de ötesinde bir kötüleşmeye katkıda bulunabilir.”

IMF raporunda Türkiye'nin bu yıl yüzde 4.5, gelecek yıl ise yüzde 4.3 reel GSYİH artışı sağlayacağı, dördüncü çeyrekler bazında büyüme artışının 2011'de yüzde 4.1, 2012'de ise yüzde 4.4 olacağı tahmin edildi. Türkiye'de enflasyonun bu yıl yüzde 8.6, gelecek yıl ise yüzde 6.4 olarak tahmin edildiği de belirtildi.

IMF'nin "Küresel Ekonomik Beklentiler ve Politika Zorlukları" raporunda dünya ekonomisi hakkında ise şu genel değerlendirmeler yapıldı:

“-Küresel ekonomik toparlanma eşitsiz adımlarla olsa bile ilerliyor. Küresel GSYİH yıllık bazda beklenenden daha güçlü biçimde,

2010'un üçüncü çeyreğinde yüzde 3.5'in üzerinde arttı.

-G-20'nin 'gelişmiş ekonomilerinde' etkinlik beklenenden daha ılımlı oldu fakat büyüme baskılanmış ve hala yüksek işsizliği önemli ölçüde düşürme konusunda yetersiz kaldı.

-G-20 'yükselen ekonomilerinde'; güçlü iç talep ve küresel ticaretteki toparlanma, hala uygun politika duruşları ve yeniden dirilen sermaye akışları dolayısıyla canlanan büyüme güçlü kaldı.

Son haftalarda finansal dalgalanma azalırken, euro bölgesi ekonomileri periferisindeki stresin temelinde yatan konular çözümsüz ve finansal etkileri aracılığıyla da merkezle bağlantılı kaldı. Piyasalar, kalıcı Avrupa İstikrar Mekanizması'na ilişkin netlik ve şimdiki kriz yönetiminin esnekliği ile daha fazla kapasite arayışı içinde. Avrupa Merkez Bankası müdahaleleri ve baskı altında bulunan ülkelerdeki ulusal politika hareketlerinin güçlenmesi son dönemlerde kimi olumlu piyasaya gelişmelerine yol açtı, bunlar arasında Avrupa Finansal İstikrar Kurumu tarafından başarılı bono ihracı da bulunuyor.

İki hızlı toparlanma doğrultusunda aşağı yönlü riskler gelişmiş ekonomilerde yüksek kalmayı sürdürüyor; aşırı ısınma riski gelişmekte olan ekonomilerde artıyor. Avro

bölgesi periferisinde bankacılık sektörü ve ülke riskleri sonucu olarak ortaya çıkan finansal sektör gerginliğinin yoğunlaşması ve genişlemesi, bölgede ve olasılıkla ötesinde, toparlanma önünde önemli bir risk. Kimi yükselen ekonomilerde, büyük sermaye akışları, artan hammadde fiyatları ve Çin'de emlak fiyatlarında potansiyel dik düzeltmeyle şiddetlenen aşırı ısınma ve enflasyonist baskı oluşumu, toparlanmanın önünde görülen riskler olarak ortaya çıktı. Bir diğer aşağı yönlü risk, özellikle ABD ve Japonya'da, orta vadeli mali konsolidasyon planları geliştirmedeki yetersiz ilerlemeden kaynaklanıyor.”

IMF raporunda G-20 çapında işbirliğine dayalı ve iyi zamanlanmış politika girişimlerinin, küresel dengesizlikleri azaltırken küresel toparlanmanın sürdürülebilmesi için kritik önem taşıdığı belirtildi. Raporda, “G-20 yükselen ekonomilerindeki başlıca politika zorluğu, aşırı ısınma baskısını denetim altında tutmak ve sermaye akışlarına uygun karşılıkları vermektir. Önde gelen fazla veren ekonomilerde aşırı ısınma baskıları para değerlenmesine izin vererek, dış talepten iç talebe doğru sağlıklı bir yeniden dengelenmeyi kolaylaştırarak hafifletilebilir” denildi.

Küresel gösterge seti

18-19 Şubat tarihlerinde Paris’te yapılan ve maliye bakanları ile merkez bankası başkanlarının katıldığı G – 20 Toplantısında, küresel düzeyde karşı karşıya bulunulan makroekonomik dengesizliklerin giderilmesi ve oluşabilecek krizlerin önceden alınacak tedbirlerle önüne geçilmesi hususunda sınırlı da olsa bazı somut ilerlemeler sağlandı.

Dünya ekonomisinin daha sağlıklı ve krizlere karşı daha dayanıklı bir yapıya kavuşturulabilmesi amacıyla G – 20 temsilcileri, kritik önem taşıyan küresel finansal dengesizliklerin teşhis edilebilmesinde, tanımlanabilmesinde kullanılacak gösterge setinde nelerin bulunması gerektiği konusunda anlaşmaya vardılar.

Sahip olduğu muazzam tutardaki döviz rezervlerinin (yaklaşık 2.8 trilyon Dolar) görüşmelerde ön planda ele alınmasına başarılı bi-

çimde karşı çıkan ve döviz kurları konusunda daha kapsamlı incelemeler yapılması yolundaki talepleri savuşturan Çin Toplantıda varılan uzlaşmanın merkezinde yer almıştır.¹

2008 yılı sonlarından itibaren gayriresmi olarak küresel ekonominin yönlendirilmesi amacıyla zengin ülkelerin oluşturduğu G 7/8 Grubuna ek olarak devreye sokulan G – 20 Grubu Toplantılarında gündemin en önemli maddesini başından beri, “küresel ekonominin yeniden dengeye kavuşturulması” konusu

oluşturuyor. Daha açık bir deyişle dünya ekonomisinin, bazı başta gelen ekonomilerin² yoğun biçimde borçlanması ile diğer bazı ülkelerin³ aynı yoğunlukta tasarruf etmeleri ve kredi vermelerine daha az bağımlı hale getirilmesi, bu güne kadar toplantıların temel müzakere alanı olarak ön plana çıktı. Gelişmiş ülkelerde yavaş seyreden bir ekonomik büyüme ile yeni yükselen piyasa ekonomilerinde aşırı ısınma belirtilerinin gözlemlendiği, ülkeler ve bölgeler arası ekonomik toparlanma hızı farklılıklarının işle-

ri daha da karmaşık hale getirdiği bir ortamda, döviz kurları ve küresel makroekonomik denge eksikliği konularında neler yapılması gerektiği hususları, bu güne kadar G – 20 ülkeleri arasında yapılan müzakerelerde karşı karşıya kalınan anlaşmazlıkların temelinde yer aldı.

Hatırlanacağı üzere Seul’de yapılan bir önceki Toplantı arifesinde Brezilya Maliye Bakanı Guido Mantega uluslar arası ticarete korumacılığa kadar gidebilecek bir ‘uluslararası döviz kuru savaşı’ başlayabileceği uyarısında bulunmuştu. Bakan ayrıca gelişmekte olan ülkeler esnek döviz kuru politikasını benimsemiş iken, ihracatlarını ve ekonomik faaliyet hacimlerini artırmak amacıyla gelişmiş ülkelerce izlenen çok gevşek para politika-

sını eleştirirken, Çin parası Renminbi’nin değerinin düşük tutulmasından da şikayette bulunmuştu. Diğer taraftan ekonomisi yüksek işsizlik haddinin ve durgun büyüme hızının kısılacı altında olan A.B.D. de cari işlemler hesabı açık

ve fazlaları için rakamsal hedefler tayin edilmesi talebinde bulunmuş ve Çin’in, Renminbi’nin değerinin yükselmesine izin vermesi için ikna edilmesine çalışmıştı. Cari fazla veren Almanya ile birlikte Çin parasının değerini kasten düşük tuttuğu iddialarını reddederken, gelişmiş ülkelerin çok gevşek para politikalarından yakınmıştı.

Sayılan bu derin görüş ayrılıkları-

rım gelirleri ve transferlerden oluşan dış denge eksikliği” konusunda yönlendirilmesi için yetkili kıldılar. Durum tespiti için kullanılacak göstergeler konusunda varılan anlaşma iki safhalı bir sürecin ilk adımını teşkil ediyor.:Bakanlar Nisan ayına kadar, bir politika önlemi alınmasını gerekli kılacak önemde ‘ısrarlı biçimde sürmekte olan büyük dengesizlikleri’ belirleyip ta-

nın ve sonuçsuz kalan müzakerelerin ardından Paris Toplantısında bakanlar, Uluslararası Para Fonu’nu (IMF), ülkelerin, “döviz kuru, maliye, para ve diğer alanlarda güdülen politikaları göz önünde tutmak suretiyle, ticaret dengesi, net yatı-

nımlamak için her bir göstergelyi ölçmekte kullanılacak ‘belirleyici kılavuzlar’ geliştirecekler.

Çokları bir temenniden ileri gitmeyecek olmakla beraber, Toplantı sonrasında yayınlanan Bildiride G – 20 üyesi ülkelerin maliye bakan-

ları, daha dengeli, çok taraflı çıkarları gözetici ve riskleri azaltıcı politika önlemlerinin alınabilmesi yolunda çaba harcanacağı konusunda niyetlerini ortaya koymuşlardır. Temel amaç küresel ekonominin daha istikrarlı hale getirilmesi olup, Bildiride, sözü edilen göstergelerin aşağıdaki hususları kapsayacağı belirtilmektedir:

- Kamu borç stoku ve bütçe açıkları,
- Özel kesim tasarruf haddi ve borçluluk durumu,
- Döviz kuru, maliye, para ve diğer alanlarda güdülen politikaları göz önünde tutmak suretiyle, ticaret dengesi, net yatırım gelirleri ve transferlerden oluşan dış denge eksikliği.

Toplantıya katılan bakanlar ayrıca 'uluslar arası para sistemi'nin işleyiş tarzının daha güçlü hale getirilmesini amaçlayan bir çalışma programı üzerinde de anlaşmaya varmışlardır. Bu program, ekonomik ve finansal şok belirtilerini izleme, onları önleme kapasitesini güçlendirecek biçimde küresel li-

kiditenin daha iyi yönetilmesi kadar, istikrarı bozucu potansiyel taşıyan sermaye hareketleri konusunda kapsamlı önlemler alınmasını içermektedir. Söz konusu program ayrıca örneğin Finansal Güvenlik Ağları ve değeri değişik ulusal para birimlerinden hareketle tespit edilen IMF'nin "Özel Çekme Hakkı"nın -SDR- oynadığı rolü de kapsayacaktır.⁴

IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn da G – 20 Toplantısı sonrasında yaptığı açıklamada, küresel ekonomik dengesizliklerin nasıl ölüleceği konusunda bir uzlaşma anlaşmasına varılmış olmasını memnuniyetle karşıladığını, ancak dünyanın "uygun ve yerinde bir ekonomik toparlanma süreci" içersine girebilmesinin güvence altına alınabilmesi için daha güçlü politika önlemlerine ihtiyaç duyulduğunu ifade etmiştir. IMF Başkanı "bir toparlanma süreci içersindeyiz, ancak bu bizim tercih ettiğimiz bir ekonomik toparlanma değil" demiştir. "Zira her ne kadar yeniden küresel toparlanma süreci başla-

mışsa da, bu hem ülkeler arasında hem ülke sınırları içersinde eşitsizlik sergilemektedir." Asya'da, Latin Amerika'da ve hatta Afrika'da hızlı bir ekonomik büyüme gerçekleştirilmekte iken gelişmiş ekonomilerde toparlanmanın yavaş seyrettiğine işaret eden Strauss-Kahn, finansal krizin hemen tamamen, ekonomik krizin büyük ölçüde geride bırakıldığını, ancak sosyal krizin halen devam etmekte olduğunu ifade etmiştir. Başta gelişmiş ekonomiler olmak üzere birçok ülkede işsizlik haddinin yüksek düzeyde seyrettiği hususunu vurgulayan IMF Başkanı "İstihdam yaratmayan büyüme sokaktaki insan için bir anlam taşımamaktadır, dolayısıyla biz henüz işimizi tümüyle yerine getirmiş olmaktan uzağız" demiştir. Strauss-Kahn konuşmasında, gelir dağılımında gözlemlenen bozulmaya da dikkat çekerek, doğru ve yerinde bir ekonomik toparlanmanın gerçekleştirilebilmesi için, gerçekten güçlü politika önlemlerinin uygulamaya konulması ihtiyacı üzerinde önemle durmuştur.

1 <http://ictds.org/i/news/bridgesweekly/101388/>

2 Son 12 aylık dönem itibariyle "cari işlemler hesabı açığı" A.B.D.'nin, 460,5 milyar Dolar, İngiltere'nin 41.5 milyar, İspanya'nın 65.4 İtalya'nın 64.4, Fransa'nın 54.0, Kanada'nın 48.0 milyar, Türkiye'nin 48.6 milyar ve Brezilya'nın 47.5 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. (Bu ülkeler arasında Türkiye yüzde 6.6 ile 'cari açık/GSYH' oranı en yüksek ülkedir)

3 Son 12 aylık dönem itibariyle "cari işlemler hesabı fazlası" Çin'in 316.3 milyar Dolar, Japonya'nın 194.8 milyar, Almanya'nın 171.3 milyar, İsviçre'nin 83.2 milyar, Rusya'nın 72.6 milyar, Norveç'in 53.1 milyar ve Hollanda'nın da 48.6 milyar Dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. (The Economist, 19-25 Şubat 2011, S. 80)

4 [www.imf.org/external/pubs/ft/survey/...](http://www.imf.org/external/pubs/ft/survey/)

Arap ayaklanması petrolü alevlendirdi

Libya'daki olaylar petrol fiyatlarına rekor kırdırıyor. ABD ham petrolü ve Londra Brent tipi ham petrolün varil fiyatı son 2,5 yılın en yüksek seviyelerini gördü. ABD ham petrolünün varil fiyatı mart ayı teslimi 94,49 dolara, Londra Brent tipi ham petrolün varil fiyatı nisan ayı teslimi 108,45 dolara kadar çıktı.

Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) üyesi Libya'da tırmanan olayların, bu ülkenin petrol arzını tehlikeye atacağı ve benzer bir durumun Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki önemli petrol üreticilerinde de ortaya çıkabileceği endişeleri, uluslararası piyasalarda petrol fiyatlarına rekor kırdırıyor.

Asya'daki işlemlerde bugün, ABD ham petrolünün varil fiyatı, mart ayı teslimi 94,49 dolara kadar çıkarak Ekim 2008'den bu yana ki en yüksek seviyesini gördü. ABD ham petrolünün varil fiyatı, daha sonraki işlemlerde düne göre 3 dolardan fazla artışla 94,26 dolardan işlem görmeye başladı. ABD ham

petrolünün varil fiyatı nisan ayı teslimi ise 7,81 dolar artışla (yüzde 8,4) 97,52 doları gördü.

Geçen hafta cuma günü haftayı 86,20 dolardan kapatan ABD ham petrolünün mart ayı teslimi varil fiyatı, şu ana kadar 8,06 dolar değer kazandı.

Londra Brent tipi ham petrolün varil fiyatı, nisan ayı teslimi de 2,19 dolar artışla 107,93 dolardan işlem görüyor. Londra Brent tipi ham petrolün varil fiyatı nisan ayı teslimi dün 108,70 dolarla son 2,5 yılın en yüksek seviyesini görmüştü. Londra Brent tipi ham petrolü yılbaşından bu yana yüzde 13'den fazla değer kazandı.

Piyasa uzmanları, Libya'daki olaylar nedeniyle piyasanın çok gergin olduğunu, bu durumun fiyatları artırdığını, gelecek birkaç günde durumun daha da kötüleşebileceğini ve bölgedeki belirsizliğin kısa sürede çözüme kavuşacak gibi görünmediğini söylüyorlar.

Alman kimya şirketi BASF'a bağlı petrol ve doğalgaz arama şirketi Wintershall, Libya'daki petrol üretimini günlük 100 bin varil azaltma kararı aldı. Bu üretim miktarı, Nijerya ve Angola'dan sonra günlük 1,6 milyon varil petrol üretimiyle Afrika'nın üçüncü büyük petrol üreticisi olan Libya'nın petrol üretiminin yaklaşık yüzde 6'sını oluşturuyor.

Libya'nın doğusundaki El Zuveyye aşireti liderinin, yetkililerin protestoculara karşı kullandığı şiddeti durdurulmaması halinde petrol ihracatını keseceği yolundaki açıklaması ve iki İran gemisinin Akdeniz'e çıkmak için Süveyş Kanalı'na girmesinin bölgede gerginliği tırmandırması, petrol piyasasındaki endişeleri artıran unsurlar olarak görülüyor.

Kuzey Afrika ve Ortadoğu'daki halk ayaklanmalarının Tunus ve Mısır'da cumhurbaşkanlarının görevlerinden istifa etmelerine yol açması üzerine yatırımcılar, bu olayların bölgedeki önemli petrol üreticisi ülkelere sıçramasından endişe ediyorlar. En önemli endişeyi ise bu gelişmelerden dünyanın en büyük petrol ihracatçısı Suudi Arabistan'ın etkilenmesi oluşturuyor.

Suudi Arabistan yetkilileri, Bahreyn'de Sünni hükümeti protesto eden çoğunluktaki Şiiilerin ayaklanmasının, kendi ülkelerinde Şii azınlığın büyük bölümünün yaşadığı ve büyük petrol yataklarının bulunduğu doğuya yayılmasından kaygılanıyorlar.

ABD ham petrolünün varil fiyatı Temmuz 2008'de 147,27 dolar, Brent tipi ham petrolün varil fiyatı da 147,50 dolarla tüm zamanların en yüksek değerini almıştı.

Bu arada, Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Baş Ekonomisti Fatih Bi-

rol, petrol fiyatlarının tehlikeli bir bölgede olduğunu ve Ortadoğu'daki sıkıntılı durumun devamı halinde daha da yükselebileceği uyarısında bulundu.

Endonezya'da bir konferansa katılan Birol, burada gazetecilere yaptığı açıklamada, "Petrol fiyatları küresel ekonomik toparlanma için ciddi risk oluşturuyor" dedi. Birol, Ortadoğu'da devam eden kargaşa sonucu petrol arzında sorun çıkması durumunda, Petrol İhracat Eden Ülkeler Örgütüne (OPEC) üye ülkelerin acil ham petrol stoklarından piyasaya petrol vermeyi düşünemediğini sözlerine ekledi.

Yüksek fiyatlara ve Libya'daki üretimin tehdit altına olmasına rağmen Suudi Arabistan, petrol piyasalarında petrol arzının yeterli olduğunu bildirdi.

Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'da düzenlenen Uluslararası Enerji Forumu'nda konuşan Suudi Arabistan Petrol Bakanı Yardımcısı Prens Abdülaziz Bin Salman El Suud, petrol piyasasında petrol arzının "fazlasıyla" mevcut olduğunu söyleyerek, "Bu yüzden durum herhangi bir müdahaleyi haklı gösteriyor mu? Sanmıyorum" dedi.

Prens Abdülaziz Bin Salman El Suud, Suudi Arabistan'ın petrolde 70-80 doları "adil fiyat" olarak gördüğü yönündeki görüşünü yineledi.

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Petrol Bakanı Muhammed Bin Dain El Hamli da petrol arzının iyi seviyede olduğunu, gerekli olursa tepki vereceklerini söyledi.

El Hamli, "Ortadoğu'da olanlar, bizim piyasalara zamanında petrol vermemizi durdurmadı. Piyasa daha fazla petrole ihtiyaç duyarsa karşılık veririz, ancak şu anda petrol arzı iyi durumda. Libya'yı izliyoruz, fiyatların mevcut durumu yansıttığını düşünüyorum" diye konuştu.

Dünyadaki petrol üretiminin yüzde 2'sini karşılayan ve günde 1,6 milyon varil petrol üreten Libya, günlük 1,1 milyon varil petrol ihracatı yapıyor. Dünyada petrol üreticileri arasında 17'inci sırada bulunan ve kanıtlanmış petrol rezervleri bakımından Afrika'da ilk sırada yer alan Libya'nın, Avrupa'da petrol piyasasındaki payının yüzde 10 olduğu tahmin ediliyor.

Avrupa piyasasının önemli petrol ve doğalgaz üreticilerinden Libya için petrol üretimi, ekonomisinde önemli bir yer tutuyor. Petrol üretimi, Libya'nın ihracatının yüzde 95'ini ve ekonomisinin genel üretiminin de yüzde 25'ini oluşturuyor.

Dünyanın en büyük petrol tüketicisi ABD, bu ülkeden petrol ithalatı yapmıyor.

Türk sermayesi körfez ülkelerine göçüyor

Yurtdışına doğrudan yatırım için göç eden yerli sermaye 2010 yılında bir önceki yıla göre yüzde 10.8 azalışla 1.8 milyar dolar düzeyinde gerçekleşirken, bunun 150 milyon dolarlık bölümünün son dönemde halkın diktatörlüklere karşı ayaklandığı, şiddet olaylarının yayıldığı bölgelerdeki ülkelere yöneldiği belirlendi.

Yurtdışına doğrudan yatırım için göç eden yerli sermaye 2010 yılında bir önceki yıla göre yüzde 10.8 azalışla 1.8 milyar dolar düzeyinde gerçekleşirken, bunun 150 milyon dolarlık bölümünün son dönemde halkın diktatörlüklere karşı ayaklandığı, şiddet olaylarının yayıldığı bölgelerdeki ülkelere yöneldiği belirlendi.

Merkez Bankası'nın Aralık ayı Ödemeler Dengesi geçici verilerine göre 2010 yılında yurtdışında yerleşik kişilerin Türki-

ye'deki doğrudan yatırımları yüzde 0.2 oranında artışla 6 milyar 250 milyon dolardan 6 milyar 260 milyon dolara yükseldi. Bu dönemde yurtiçindeki yerleşiklerin yurtdışındaki doğrudan yatırımları ise bir önceki yıla göre yüzde 10.8 azalışla 2 milyar 40 milyon dolardan 1 milyar 820 milyon dolar düzeyine geriledi. Böylece yurtdışında yerleşik kişilerin yurtiçindeki doğrudan yatırımları çerçevesinde 2010 yılında giriş yapan kaynağın 3'te 1'i büyüklüğünde yerli sermaye, yurtdışı-

na doğrudan yatırım için gitti. 2003 yılından bu yana doğrudan yatırım için Türkiye'ye giriş yapan yabancı sermaye 74 milyar 454 milyon dolar olurken, bu dönemde yurtdışına yatırım için giden yerli sermaye 12 milyar 782 milyon dolara ulaştı.

2010 yılında yurtdışına göç eden yerli sermayenin yaklaşık 150 milyon dolarlık bölümü son dönemde halkın diktatörlüklere karşı ayaklandığı, şiddet olaylarının yayıldığı bölgelerdeki ülkelere yöneldiği belirlendi.

2010 yılında Mısır'a doğrudan yatırım için giden yerli sermaye 18 milyon dolar düzeyindeyken, Libya'ya 10 milyon doların doğrudan yatırım için gittiği görüldü. 2009 yılında yurtiçi yerleşiklerin doğrudan yatırım olarak 1 milyon dolarlık sermaye göçü gerçekleştirdiği Tunus'a 2010 yılında doğrudan yatırım için sermaye göçü yaşanmazken, tankların muhalifler üzerine

yürüdü-

ğü Bahreyn'e

116 milyon dolarlık yerli sermaye doğrudan yatırım için gitti. 2009 yılında 2'şer milyon dolarlık Türk sermayesini çeken Ürdün ile Cezayir'e yönelik olarak, 2010 yılında doğrudan yatırım için çıkış yapan yerli sermaye olmadı. Protesto gösterilerine sahne olan Arnavutluk'a

ise Türkiye'den 2010 yılında doğrudan yatırım için çıkış yapan sermaye 3 milyon dolar düzeyinde gerçekleşti.

2010 yılında krizin bu ülkelerde yarattığı tahribatın etkisiyle Avrupa ülkelerine giden yerli sermaye azalırken, Yakın ve Uzakdoğu ülkelerine, özellikle de Körfez ülkelerine yönelik sermaye

Avrupa ülkeleri grubunda yer verilen Bosna Hersek'e 61 milyon dolar yerli sermaye göç etti. 2010'da Lüksemburg 46 milyon dolarlık, EFTA ülkesi İsviçre 37 milyon dolarlık Türk sermayesini doğrudan yatırım amacıyla ülkesine çekti. 2010 yılında doğrudan yatırım için Rusya'ya yönelen yerli sermaye ise 74 milyon dolar oldu.

2010 yılında Afrika kıtasına yönelen doğrudan yatırım 2009 yılına göre yüzde

13.9 artışla 41 milyon dolara ulaşırken, Asya kıtasına yönelen yerli sermaye yüzde 19.3 oranında artışla 470 milyon dolara ulaştı. 2010'da Yakın ve Ortadoğu ülkelerine doğrudan yatırım için yönelen Türk sermayesi bir önceki yıla göre yüzde 29.4 artışla 401 milyon doları buldu.

Yakın ve Ortadoğu ülkeleri grubunda Azerbaycan, Gürcistan, Lübnan, Suriye ve Ürdün'ün de aralarında bulunduğu "Diğer Yakın ve Ortadoğu Ülkelerine" doğrudan yatırım için giden

ye göçü arttı.

2010 yılında bir önceki yıla göre Avrupa ülkelerine doğrudan yatırım için giden yerli sermaye yüzde 18.6 azalışla 1 milyar 251 milyon dolar oldu. Bu dönemde EFTA ülkeleri 42 milyon dolar, diğer Avrupa ülkeleri 284 milyon dolar Türk sermayesi çekti. Hollanda'nın 699 milyon dolarlık Türk sermayesine ev sahipliği yaptığı bu dönemde Almanya'ya 68 milyon dolar, Diğer

Türk sermayesi bir önceki yıla göre yüzde 1.2 artışla 248 milyon dolar olurken, Azerbaycan 217 milyon dolarlık Türk sermayesine ev sahipliği yaptı. Azerbaycan, bu gerçekleşmeyle Hollanda'dan sonra Türkiye'den yatırım için en çok Türk sermayesini çeken ikinci ülke oldu. Anılan dönemde Körfez ülkelerine giden Türk yatırımlarında yüzde 125.8'lik artış yaşandı. 2010 yılında doğrudan yatırım için Körfez ülkesine giden Türk sermayesi 140 milyon doları buldu.

2003 yılından 2010 sonuna kadar olan 8 yıllık dönemde doğrudan yatırım olarak yurtdışına yönelen 12 milyar 782 milyon

Yıllar İtibariyle Sermaye Göçü (Milyon dolar)

2003	486
2004	815
2005	1.065
2006	1.677
2007	2.275
2008	2.604
2009	2.040
2010	1.820
2003-2010	12.782

dolarlık yerli sermayenin 7 milyar 868 milyon dolarlık bölümü Avrupa ülkelerine, 399 milyon doları Afrika ülkelerine, 924 milyon doları Amerika ülkelerine, 3 milyar 553 milyon doları Asya ülkelerine gitti. Bu dönemde 2 milyar 650 milyon dolarlık Türk sermayesini doğrudan yatırım olarak çeken Azerbaycan ilk sırada yer alırken, onu 2 milyar 496 milyon dolarlık doğrudan yatırımla Hollanda, 1 milyar 80 milyon dolarla Almanya, 1 milyar 77 milyon dolarla Malta izledi. Yakın ve Ortadoğu ülkeleri 2002 yılından bu yana 3 milyar 189 milyon dolarlık Türk sermayesini doğrudan yatırım olarak çektii.

2010 yılında yurtdışına doğrudan yatırım için giden 1.8 milyar dolarlık yerli sermayenin 1 milyar 44 milyon dolarlık bölümü hizmetler sektörü yatırımlarına yöneldi. Bunun 494 milyon dolarlık bölümünü mali aracı kuruluşlar, 168 milyon dolarını ulaştırma ve depolama, 161 milyon dolarını inşaat, 122 milyon dolarını gayrimenkul kiralama sektörleri çektii. Anılan dönemde sanayi sektörü yatırımları için yurtdışına giden yerli sermaye miktarı 722 milyon dolara ulaştı. Yurtdışında yapılan sana-

yi yatırımları içinde en büyük payı, 437 milyon dolarla imalat sektörü yatırımları aldı. Madencilik ve taşocakçılığı için 233 milyon dolar, elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi için 52 milyon dolar yerli sermaye çıkışı oldu. Tarım sektörü yatırımları ise bu dönemde 3 milyon dolardan 54 milyon dolara yükseldi.

2003-2010 yılları arasında 12.8 milyar dolarlık Türk sermayesinin yurtdışında yaptığı yatırımlar ana sektörler itibariyle incelendiğinde 6 milyar 630 milyon dolarının sanayi yatırımlarına, 6 milyar 83 milyon dolarının ise hizmetler sektörü yatırımlarına yöneldiği belirlendi. Anılan dönemde yurt dışında 69 milyon dolarlık tarım yatırımı yapıldı.

Sanayi yatırımları alt grupları incelendiğinde en büyük payı toplam 4 milyar 91 milyon dolarlık doğrudan sermaye göçüyle imalat sanayi aldı. Madencilik ve taşocakçılığı yatırımı için bu dönemde 2 milyar 443 milyon dolarlık yerli sermaye yurtdışına giderken, elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi alanında 96 milyon dolar tutarında Türk sermayesi yatırım için yurtdışını seçti.

Dünya Ekonomisi

Çin, 150 milyon yoksulla dünyanın ikinci büyük ekonomisi oldu

Çin'de 150 milyon kişinin Birleşmiş Milletler'in yoksulluk sınırı olan günlük 1 dolar gelirin altında yaşadığı bildirildi. 2010 yılında Japonya'nın GSYH'si yüzde 3,9 artarak 5,74 trilyon dolar oldu. Ancak aynı dönemde Çin'in GSYH'si 5,8 trilyon dolar olarak kaydedildi. Japonya 1968 yılından bu yana dünyanın ikinci büyük ekonomisi unvanını koruyordu.

Çin'de 150 milyon kişinin Birleşmiş Milletler'in yoksulluk sınırı olan günlük 1 dolar gelirin altında yaşadığı bildirildi. Çin Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Ma Caoşü, hızlı ekonomik gelişmesine rağmen halen gelişmekte olan bir ülke olduklarını ileri sürdü. Sözcü Ma Caoşü, gayrisafi yurtiçi hasılanın (GSYH) son yıllardaki hızlı artışına ve başarılı kalkınmaya rağmen, Çin ekonomisinin halen sorunları bulunduğunun dikkate alınması gerektiğini belirtti.

Sözcü Ma Pekin'deki olağan basın toplantısında GSYH'nin ekonomik performansın önemli göstergelerinden biri olduğuna, ancak tek gösterge olmadığına işaret etti. Çinli yetkili Uluslararası Para Fonu (IMF) gibi uluslararası kuruluşların verilerine göre Çin'in kişi başına düşen GSYH'nin dünyada 100'üncü sırada bulunduğu ve bu miktarın dünya ortalamasının neredeyse yarısı olduğuna dikkati çekti. Hükümetin ortak gelişmeyi hızlandırmak için diğer ülkelerle ekono-

mik işbirliğini derinleştireceğini ifade eden sözcü, hangi gelişme yolunu seçerse seçsin Çin'in barışçı gelişme yolunda ısrar edeceğini ve dünya barışı ile ortak gelişmenin sürdürülmesinde rol oynamaya devam edeceğini anlattı.

Tokyo hükümeti Çin'in Japonya'yı geçerek dünyanın ikinci büyük ekonomisi olduğunu teyit etmişti. 2010 yılında Japonya'nın GSYH'si yüzde 3,9 artarak 5,74 trilyon dolar oldu. Ancak aynı dönemde Çin'in GSYH'si 5,8 trilyon dolar olarak

kaydedildi. Japonya 1968 yılından bu yana dünyanın ikinci büyük ekonomisi unvanını koruyordu.

1,3 milyarlık nüfusuyla dünyanın en kalabalık ülkesi olan Çin'de kişi başına düşen milli gelirin Japonya'nın on kat altında olduğu belirtiliyor.

Dünyanın önde gelen 20 ekonomisinin temsil edildiği G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankaları Başkanları Toplantısında, tartışmalar "küresel ekonomik risklerin izlenmesinde hangi göstergelerin dikkate alınması gerektiği" üzerinde odaklandı. Birçok G20 üyesi, cari hesaplar dengesi, döviz kuru ve rezervler, kamu borç ve açıkları ile özel borç seviyesinin gösterge olarak kabul edilmesini destekliyor.

Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin'in oluşturduğu BRİC, Güney Afrika'nın da katılımıyla BRİCS oldu.

ABD Kongresine sunulan 2012 bütçe tasarısında, bütçenin 3,7 trilyon dolar olması öngörülüyor. Tasarıya göre, ABD gelecek 10 yılda toplam 1,1 trilyon dolar daha az bütçe açığı verecek. 2011 mali yılında 1,64 trilyon dolara yükselen bütçe açığının, 2012 yılında 1,1 trilyon dolara gerilemesi hedefleniyor.

ABD Merkez Bankasının (Fed) Ocak ayı toplantı tutanaklarına göre, bazı üyeler Fed'in 600 milyar dolarlık tahvil satın alma programı-

nın enflasyona yol açabileceği endişesiyle boyutunun küçültülmesini tartıştı.

ABD Çalışma Bakanlığı, gıda ve enerji dışındaki fiyatlardan oluşan çekirdek üretici endeksi, ocak ayında yüzde 0,5 ile ekim 2008'den beri en sert artışı kaydetti. Üretici fiyatları ocakta yüzde 0,8 ile beklentiler seviyesinde artış kaydetti.

Geçen ay Tüketici Fiyat endeksi ise yüzde 0,4, gıda ve enerji hariç çekirdek TÜFE ise yüzde 0,2 arttı. ABD'de ocak ayında sanayi üretimi yüzde 0,1, perakende satışlar yüzde 0,3 arttı.

İngiltere'de işsizlerin sayısının Ekim-Aralık 2010 döneminde 44 bin kişi artarak 2,5 milyon kişiye ulaştığı açıklandı. Portekiz Merkez Bankası Başkanı Carlos Costa, ülke ekonomisinin halihazırda resesyonda olduğunu ve ihracatın ekonomide bir toparlanma yaratmasını beklediklerini belirtti.

İtalya'da dış ticaret açığı geçen yıl 27,3 milyar avroya yükseldi. Ülkenin dış ticaret açığı, 2009 yılında 5,9 milyar avro düzeyinde bulunuyordu. İngiltere'de tüketici fiyatlarında Ocak ayı itibarıyla yıllık enflasyon yüzde 4 oldu.

Avrupa Birliği İstatistik Kurumu Eurostat, Yunan ekonomisinin 2010 yılının son üç ayında, 2009'un aynı dönemine oranla yüzde 6,6 oranında küçüldüğünü açıkladı.

Japonya Merkez Bankası (BOJ) fa-

iz oranlarını değiştirmede. Buna göre, faiz oranının yüzde 0-0,1 olarak kalmasına karar verildiği belirtildi.

Çin'de enflasyonun ana göstergelerinden biri olan Tüketici Fiyat Endeksi'nin (TÜFE) Ocak ayında yıllık bazda yüzde 4,9 arttığı bildirildi.

Çin'de bankaların zorunlu karşılık oranı yüzde 0,5 artırıldı. Merkez Bankası'nın kararı 24 Şubat'tan itibaren geçerli olacak. Çin'e 2010 yılında giren sıcak para miktarının 35 milyar 500 milyon doları bularak döviz rezervinin yüzde 7,6'sını oluşturduğu bildirildi. Ülkeye yapılan doğrudan yabancı yatırımlar Ocak ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 23,4 artarak, 10,03 milyar ABD dolarını buldu.

Çin'in dış ticaretinin Ocak ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 44 artış gösterdiği bildirildi.

Ortadoğu'daki karışıklıklar, uluslararası piyasalarda petrol fiyatını da etkiliyor. ABD tipi ham petrolün Mart teslimi fiyatı 16 sent düşerek varili 86,20 dolardan satılırken, nisan teslimi ham petrol 87 sent artışla varili 89,71 dolardan işlem gördü.

Öte yandan, Brent tipi ham petrolün nisan teslimi varil fiyatı 7 sent değer kaybedip varili 102,52 dolardan satıldı. Ancak hafta genelinde yüzde 1,07 değer kazandı.

ÜFE: 1,72, TÜFE: 0,73

Şubat ayında Üretici Fiyatları Genel Endeksinde bir önceki aya göre yüzde 1,72, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 4,13, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 10,87 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 9,23 artış gerçekleşti. Aylık değişim tarım sektöründe yüzde 2,15, sanayi sektöründe ise yüzde 1,63 olarak gerçekleşti. ÜFE sonuçları sanayinin alt sektörleri bazında değerlendirildiğinde en yüksek aylık artış yüzde 12,15 ile ham petrol ve doğalgaz çıkarımı alt sektöründe yaşandı. 785 maddeden 508 maddenin ortalama fiyatlarında artış gerçekleşti.

Şubat ayında Tüketici Fiyatları Genel Endeksi bir önceki aya göre yüzde 0,73, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 1,14, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 4,16 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 7,76 artış gerçekleşti. Ana harcama grupları itibariyle bir ay önceye göre en yüksek artış yüzde 2,54 ile gıda ve alkolsüz içecekler grubunda yaşandı. Bir önceki yılın aynı ayına göre TÜFE’de en yüksek artış ise yüzde 8,60 ile lokanta ve oteller oldu. Endeksteki 445 maddeden 264 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 114 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti.

ÜFE	ŞUBAT 2011 (2003=100)	ŞUBAT 2010 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,72	1,66
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	4,13	2,25
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	10,87	6,82
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	9,23	1,20

TÜFE	ŞUBAT 2011 (2003=100)	ŞUBAT 2010 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,73	1,45
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	1,14	3,32
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	4,16	10,13
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	7,76	6,38

		2011		2010									
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
ÜFE	Bir önceki aya göre değişim	2,36	1,72	1,94	2,35	-1,15	-0,50	-0,16	1,15	0,51	1,21	-0,31	1,31
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	2,36	4,13	4,24	6,69	5,47	4,93	4,77	5,98	6,52	7,80	7,47	8,87
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,41	0,73	0,58	0,60	-0,36	-0,56	-0,48	0,40	1,23	1,83	0,03	-0,30
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,41	1,14	3,93	4,55	4,17	3,59	3,09	3,50	4,77	6,69	6,72	6,40

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak - Ocak (Milyon TL)			2010 Yılı Bütçe Hedefi
	2010	2011	Artış (yüzde)	
Genel Bütçe Gelirleri	19.259	23.075	19.8	271.650
Vergi Gelirleri	17.304	19.765	14.2	232.220
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç üzerinden Alınan Vergiler	4.023	4.201	4.42	70.495
Gelir Vergisi	3.906	4.117	5.40	47.346
Gelir Vergisi Tevkifatı	3.846	4.095	6.47	43.158
Kurumlar Vergisi	117	84	-28.2	23.149
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	62	56	-9.67	22.301
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	1.278	1.745	36.5	6.124
Motorlu Taşıtlar Vergisi	1.269	1.734	36.6	5.906
Dahilde Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	7.784	9.230	18.5	97.187
Dahilde Alınan KDV	2.912	3.549	21.8	26.830
Özel Tüketim Vergisi	4.086	4.830	18.2	61.146
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergileri	377	396	5.03	4.278
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	2.923	2.871	-1.77	44.767
İthalde Alınan KDV	2.705	2.569	-5.02	41.039
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	569	574	0.87	7.297
Harcamalar	22.646	22.494	-0.67	312.573

EKONOMİK VERİLER

	2009	2008	2007	2006	2005	2004
GSYH (Cari fiyatlarla milyon TL)	953.974	950.534	843.178	758.391	648.932	559.033
GSYH (milyon/dolar)	617.611	742.094	658.786	526.429	481.497	390.387
GSYH (Değişim Hızı sabit fiyatlarla %)	-4.7	0.7	4.7	6.9	8.4	9.4
Kişi başına GSMH (ABD Doları)	8.590	10.376	9.33	6.477	5.008	4.172
Sanayi Üretim Endeksi (2005=100)	103.2	114.3	115.3	107.8	100	
Toplam İhracat (milyon/dolar)	102.129	132.027	107.272	85.535	73.476	63.167
Toplam ithalat (milyon/dolar)	140.926	201.963	170.062	139.576	116.774	97.540
Dış Ticaret Dengesi (milyon/dolar)	-38.797	-69.936	-62.791	-54.041	-43.298	-34.373
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	72.5	65.4	63.1	61.3	62.9	64.8
İşsizlik Oranı (%)	14.0	13.5	10.6	9.9	10.3	10.3
Kamu Net Borç Stoku (milyon TL)	309.740	267.990	248.421	258.198	270.275	274.195
İç Borç Stoku (milyon TL)	330.005	274.827	255.310	251.470	244.782	224.483
Türkiye Dış Borç Stoku (milyon/\$)	271.140	277.669	249.386	207.593	169.732	160.980
Merkezi Yönetim Borç Stoku (milyon TL)	441.507	380.321	333.485	345.050	331.520	316.528
Cari İşlemler Dengesi (milyon/dolar)	-13.854	-41.947	-38.311	-32.193	-22.198	-14.431

(Bin YTL)	2010		2010		2009
	11 Şubat	04 Şubat	12 Şubat	31 Aralık	31 Aralık
Emisyon	48.929.274	49.170.725	37.644.533	48.937.560	38.340.278
Para Arzı					
- M1	124.622.424	123.819.418	98.877.795	133.884.898	107.051.398
- M2	588.036.212	584.451.810	492.307.845	587.814.547	494.024.148
- M3	616.853.606	613.910.195	520.010.288	615.088.260	520.674.414
Yurtiçi Kaynaklı TL Mevduat	382.709.759	378.433.943	306.618.484	380.516.588	305.200.507
- Vadeli Tasarruf	241.787.966	241.344.414	202.023.237	236.097.407	197.976.696
- Vadesiz Tasarruf	26.805.694	26.748.507	19.473.006	26.527.410	19.800.398
- Vadeli Ticari	67.196.366	66.558.234	50.501.266	69.598.846	49.483.951
- Vadesiz Ticari	19.796.337	19.182.609	14.456.071	22.432.923	16.761.263
- Resmi Mevduat	27.123.396	24.600.179	20.164.904	25.860.002	21.178.199
Kredi Stoku	446.734.039	442.686.881	311.578.634	435.765.118	305.478.312
- Tüm Banka Kredileri	446.734.039	442.686.881	311.578.634	435.765.118	305.478.312
- M.B. Kredileri	0	0	0	0	0
Bank. El. Tah. ve Bono	251.917.973	253.233.425	244.398.034	254.923.474	237.628.748

Mevzuat Değişiklikleri

- 04.02.2011** - 6098 Türk Borçlar Kanunu
- 6100 Hukuk Muhakemeleri Kanunu
  - 6101 Türk Borçlar Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun
- 08.02.2011** - Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 333)
- Uluslararası Gözetim Şirketi Statüsüne İlişkin Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2011/25)
- 09.02.2011** - Araştırma ve Geliştirme Projelerinin Desteklenmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Tebliğ (No: 2011/4)
- 10.02.2011** - Devlet Muhasebesi Standardı 19 (DMS 19) Karşılıklar, Koşullu Yükümlülükler ve Koşullu Varlıklar
- Devlet Muhasebesi Standardı 21 (DMS 21) Nakit Üretmeyen Varlıklarda Değer Düşüklüğü
  - Devlet Muhasebesi Standardı 16 (DMS 16) Yatırım Amaçlı Varlıklar Standardında Değişiklik Yapılması
- 14.02.2011** - 6102 Türk Ticaret Kanunu
- 6103 Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun
  - 6110 Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 19.02.2011** - Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 405)
- 24.02.2011** - Bankaların İç Sistemleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
- 25.02.2011**
- Mükerrer** - 6111 Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
- 2. Mükerrer** - 2011/1435 4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa Ekli (I), (II), (III) Sayılı Listelerde Yer Alan Mallarda Uygulanan Özel Tüketim Vergisi Tutarlarının Belirlenmesi ile Bazı Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar

Vergi Takvimi

- 09.03.2011** - 16-28 Şubat 2011 Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Ödemelere Ait Beyannamenin Verilmesi ve Ödenmesi
- 10.03.2011** - 16-28 Şubat 2011 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 15.03.2011** - Şubat 2011 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Şubat 2011 Dönemine Ait Dayanımlı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
  - Şubat 2011 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisinin (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödemesi
  - Şubat 2011 Dönemine Ait Özel İletişim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
  - Şubat 2011 Dönemine Ait Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
  - Şubat 2011 Dönemine Ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödemesi
- 21.03.2011** - Şubat 2011 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin EK:4 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Şubat 2011 Dönemine Ait Kolalı Gazozlara İlişkin EK:7 No.lu ÖTV Bildirim Formu
  - Şubat 2011 Dönemine Ait Alkollü İçeceklere İlişkin EK:8 No.lu ÖTV Bildirim Formu
  - Şubat 2011 Dönemine Ait Tütün Mamullerine İlişkin EK:9 No.lu ÖTV Bildirim Formu
  - Şubat 2011 Dönemine Ait Dayanımlı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin EK:10 No.lu ÖTV Bildirim Formu
  - Şubat 2011 Dönemine Ait 5602 Sayılı Kanunda Tanımlanan Şans Oyunlarıyla İlgili Veraset ve İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
  - Şubat 2011 Dönemine Ait Şans Oyunları Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
  - Şubat 2011 Dönemine Ait İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
  - Şubat 2011 Dönemine Ait Müşterek Bahislere İlişkin Eğlence Vergisinin Beyanı ve Ödemesi ile Diğer Eğlence Vergilerine İlişkin Eğlence Vergisinin Ödemesi
  - Şubat 2011 Dönemine Ait Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
  - Şubat 2011 Dönemine Ait Yangın Sigortası Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 23.03.2011** - Şubat 2011 Dönemine Ait GVK 94. Madde ile KVK 15. ve 30. Maddelerine Göre Yapılan Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Şubat 2011 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Beyanı
- 24.03.2011** - Şubat 2011 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
- 1-15 Mart 2011 Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Ödemelere Ait Beyannamenin Verilmesi ve Ödenmesi
- 25.03.2011** - 2010 Yılına İlişkin Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesinin Verilmesi
- GVK Geçici 67. Madde Kapsamında İhtiyari Beyannamenin Verilmesi
  - 1-15 Mart 2011 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 28.03.2011** - Şubat 2011 Dönemine Ait GVK 94. Madde ile KVK 15. ve 30. Maddelerine Göre Yapılan Tevkifatların Ödemesi
- Şubat 2011 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
  - Şubat 2011 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Ödemesi
- 31.03.2011** - 2010 Yılına İlişkin Yıllık Gelir Vergisinin 1. Taksit Ödemesi
- Şubat 2011 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)
  - Şubat 2011 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)
  - Şubat 2011 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi

Şubat 2011 Kronoloji

01 Şubat Mısır lideri Hüsnü Mübarek'in istifasını isteyen 2 milyon kişi gösteri düzenledi. Mübarek Eylül'de yapılacak seçimlerde aday olmayacağını söyledi.

02 Şubat Mısır'da göstericilerin karşısına yandaşlarını çıkartan Mübarek, Mısır'ı iç savaşın eşiğine getirdi. Develi polisler mualifleri kamçıladi, 3 kişi öldü, 1000'den fazla kişi yaralandı.

03 Şubat Türkiye'nin en büyük sanayi merkezlerinden Ostim'de meydana gelen iki ayrı patlamada 15 kişi öldü, 47 kişi yaralandı.

04 Şubat Kuzey Irak'ın Süleymaniye kentinde Ankara'ya gelmek üzere havalanan özel uçak kalkış sırasında düştü, 7 kişi öldü.

05 Şubat Kahire'de Tahrir Meydanı'nda toplanan göstericiler, askerlerin çalıştırdığı tanklar gitmesin diye önüne yattı.

06 Şubat Mısır'daki isyanın 14. gününde, hükümet yasaklı Müslüman Kardeşler'in de dahil olduğu muhalefet gruplarıyla görüştü.

07 Şubat Dink suikastıyla ilgili eski İstanbul Valisi Güler ve Emniyet Müdürü Cerrah için soruşturma açıldı.

08 Şubat TÜİK verilerine göre toplam sanayi üretimi Aralık'ta yüzde 16.9 arttı.

09 Şubat Mısır Çarşısı patlamasıyla ilgili yargılanan sosyolog Pınar Selek, İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki duruşmasında 3'üncü kez beraat etti.

10 Şubat Hüsnü Mübarek Mısır'daki isyanın 16'ncı gününde halktan özür diliyorum dedi. Yetkilerini yardımcısına devrettiğini açıkladı ancak görevini bırakmadı.

11 Şubat Balyoz Davası'nda, eski kuvvet komutanları emekli Orgeneral Fırtın ve emekli Oramiral Örnek dahil 163 sanık için tutuklama kararı çıktı.

12 Şubat Mısır'da iktidardan giden Mübarek, Şarm el Şeyh'te malikanesine sığınırken, yeni askeri yönetim, hükümet görevlilerine yurtdışı yasağı koydu.

13 Şubat Cumhurbaşkanı Gül, Yargıtay ve Danıştay'a 198 yeni üye atanmasını öngören yasayı onayladı. 290 maddelik Torba Kanun'da TBMM'den geçti.

14 Şubat Oda tv internet sitesinin sahibi Soner Yalçın ile üç çalışan arkadaşı Ergenekon üyeliği ve halkı kin ve düşmanlığa sevkten gözaltına alındı.

15 Şubat İşsizlik oranı Kasım'da geçen yılın aynı dönemine

göre yüzde 2.1 puan, bir önceki aya göre de yüzde 0.1 azalarak yüzde 11 oldu.

16 Şubat ABD'nin Ankara Büyükelçisi Riccardone'nın yargı ve basın özgür olmalı sözlerine Washinton yaptığı açıklama ile destek verdi.

17 Şubat Ortadoğu'daki isyanların merkezi Bahreyn ve Libya'ya kaydı. Libya'da göstericilerin gazap günü ilan ettiği protestolarda 14 kişi yaşamını yitirdi. Bahreyn'deki çatışmalarda 4 kişinin öldüğü, 60 kişinin de kayıp olduğu belirtildi.

18 Şubat Libya'da protestocularla askerler arasındaki çatışmalarda ölü sayısı 41'e çıktı.

19 Şubat Balyoz Davası'nda tutuklanan subay eşlerinin kurduğu Vardiya Bizde Platformu Anıtkabir'e yürüdü. Yürüyüşe 15 bin kişi katıldı.

20 Şubat Libya'da keskin nişancılar gösteri yapanların üzerine ateş açtı, ölü sayısının 400'ü geçtiği bildiriliyor.

21 Şubat CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu, anadilde eğitime sıcak baktıklarını söyledi.

22 Şubat Yeni Zelanda'da meydana gelen 6.3 büyüklüğündeki depremde 65 kişi öldü, 200 kişinin enkaz altında olduğu tahmin ediliyor.

23 Şubat Libya'da mahsur kalan 25 bin Türk hava, deniz ve karayoluyla ülkeye getiriliyor.

24 Şubat Petrol fiyatlarındaki yükseliş nedeniyle İMKB endeksinde 4 günlük kayıp yüzde 8'i bulurken, şirketlerin piyasa değeri 37.4 milyar TL değer kaybetti.

25 Şubat AB kapılarını Türkiye'ye kapatmak isteyen Sarkozy'nin 6 saatlik Ankara ziyareti sıkıntılı geçti.

26 Şubat Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde yapılan Libya özel oturumu gözyaşlarıyla bitti. Kaddafi'nin çocukluk arkadaşı olan Libya BM Temsilcisi yaptığı duygusal konuşmada tüm dünyayı ülkesindeki zulme karşı harekete geçmeye çağırdı.

27 Şubat Türk siyasetinin en önemli aktörlerinden Necmettin Erbakan 85 yaşında yaşamını yitirdi.

28 Şubat TÜİK, 2009 Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması sonuçlarına göre 2009'da en yoksul yüzde 20 ile en zengin yüzde 20 arasındaki gelir farkı 8,5 kata çıktı.

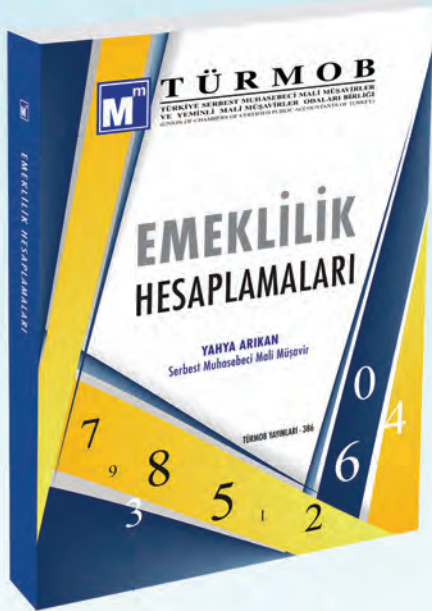

30 TL

40 TL

10 TL

20 TL

TEMİN ADRESİ

Gençlik Cad. No: 107 06570 Anıttepe/ANKARA - Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat) Fax : 232 50 73

E - Ticaret : <http://www.turmog.org.tr/Eticaret/web/>